

**БНР, Програма “Хоризонт”, „Неделя 150“
31 юли 2016 г.**

Бисер Петков, управител на НОИ

Репортер Цветелина Стоянова: Г-н Петков, единодушно сте преизбран от Народното събрание за поста „управител“ на НОИ и продължавате мандата. Дава ли Ви спокойствие това единодушие?

Бисер Петков: Този консенсус е особено важен за национална институция, каквато е Националният осигурителен институт, и безспорно той дава една увереност, дава едно доверие. Така че, безспорно тази широка политическа подкрепа е много важна за управлението на НОИ през следващия мандат.

Репортер: Стабилната институция се управлява от стабилен екип, вие имате такъв. В концепцията си за управление поставяте силен акцент върху развитието на електронните услуги. Това ли е най-важното?

Бисер Петков: Много са важните неща. В концепцията се опитам да представя своите управленски идеи в четири посоки. Една от тях е повишаване на удовлетвореността на ползвателите на осигурителни услуги, защото това е цялото българско население. Всички граждани на страната ползват услуги, предоставяни от осигурителния институт, и е много важно те да бъдат удовлетворени от обслужването, което получават. Информационните и комуникационните технологии в наше време позволяват това. Те спестяват време, осигуряват 24-часов достъп до осигурителните услуги, отпада необходимостта от посещение на приемните и офисите. Същевременно смятаме да продължим да поддържаме и традиционните персонални услуги, които оказваме в нашите офиси в 28-те териториални поделения на НОИ и в много изнесени работни места извън областните центрове.

Репортер: Приемате ли като лична кауза платформата за електронните болнични?

Бисер Петков: Една идея, която заварих в началото на първия си мандат и за четири години успяхме да реализираме. От 1 юли вече е съкратен срокът за изплащане на паричните обезщетения.

Репортер: Максимален ефект ли ще бъде работникът да не носи вече болничен лист на работодателя? Това ли целите?

Бисер Петков: Това е крайната цел, която се надявам догодина да бъде реализирана и да отпадне задължението на работника да представя тази информация на работодателя си в рамките на два дни от издаването на болничния лист, а тя електронно да се подава към работодателя. Единствено, ако има хартия, тя да остава като някакъв документ за лицето, че му е поставена определена диагноза и има съответния брой дни във временна неработоспособност, но да отпадне задължението да посещава своя работодател или по свои близки да изпраща болничния лист и по този начин да го уведомява за временната неработоспособност.

Репортер: Стабилна ли е пенсионната система след последните промени в Кодекса за социално осигуряване, които начертах стъпки за промени в следващите 20 години?

Бисер Петков: Да! В следващите години в краткосрочна и средносрочна перспектива очакваме предвидените мерки в КСО да стабилизират пенсионната система. Под стабилизиране разбирам намаляване на дефицита, който е в момента. Мерките, които ще бъдат с най-голям ефект в тази посока, са предвиденото за следващата и последващата година (за 2017 и съответно 2018 г.) нарастване на размера на осигурителната вноска с по 1%. Това ще вкара допълнително приходи във фонд „Пенсии“. Положителен ефект върху финансовата стабилност на пенсионната система

ще има и от нарастването от началото на следващата година на изискуемите възраст и стаж за придобиване правото за пенсия при лицата от трета категория труд, най-масовата. Това са мерки, които ще водят до стабилизиране. Но в дългосрочна перспектива, главно под влиянието на демографски фактори и като резултат от предвиденото значително увеличение на размерите на новите пенсии чрез увеличаване на коефициента на натрупване на всяка година осигурителен стаж от 1,1 сега на 1,5, финансовото състояние на пенсионната система в дългосрочен период, говоря за период след 2040 г., по нашите актюерски разчети, няма да се подобрява, а по-скоро ще се влошава.

Репортер: Какво променя актюерските разчети? Демографската криза ли е най-силният фактор, който оказва влияние върху системата?

Бисер Петков: За всяка една пенсионна система са важни няколко параметъра: демографията, пазарът на труда. Всъщност това, което се нарича „системен коефициент на зависимост“, тоест колко работещи ще осигуряват пенсиите на 100 пенсионери, ако сега 77 работещи осигуряват пенсиите на 100 пенсионери, очакваме през 2050-2060 г. те да бъдат 88 работещи. Така че, тази промяна ще бъде неблагоприятна за пенсионната система, а от друга страна - стана дума, че предвидените законови промени предвиждат увеличаване на новите пенсии, което също ще води до увеличаване на разходите за пенсии.

Репортер: Как обаче ще изглежда бюджетът на общественото осигуряване за следващата година? Миналата година преминахте във фонд „Пенсии“ 10 млрд. лв. Догодина?

Бисер Петков: Разбира се, че бюджетът ще бъде по-висок. Тук искам да направя уточнението, че бюджетната процедура е започнала, но тя все още не е навлязла във финалния си етап, но тенденциите са разходната част в бюджета на ДОО да продължава да расте от порядъка на 300-400 млн. лв. годишно. Очакваме, че средният размер на пенсиите ще расте. Както е известно от тригодишната бюджетна прогноза, предвидено е с 1,6% от 1 юли 2017 г. да се осъвременят всички пенсии, отпуснати до края на тази година, но към момента данните, които има за нарастването на осигурителния доход, защото той е компонентът, който влияе за този темп, са по-оптимистични и нарастват по-бързо от това, което е предвидено. Така че, в края на годината или поне тогава, когато бюджетната процедура ще бъде към своя финал, ще има и по-голяма яснота какъв процент на осъвременяване ще се заложи за следващата година и каква ще бъде картината на бюджета на ДОО за 2017 г.

Репортер: Оптимистична новина. Икономиката ли върви след като се повишават доходите? Това ли е вашето обяснение?

Бисер Петков: Безспорно е, че икономическото развитие, макроикономическата ситуация и съответно заетостта са в основата на приходите в бюджета на държавното обществено осигуряване. Разбира се, законовата рамка, законовите мерки, които съдействат за по-голяма събираемост на осигурителните приходи, също влияят. Знаете, че бяха предприети такива законови действия в посока на по-голямо събиране на осигурителните приходи със съответно инкриминиране на укриването на осигурителните вноски.

Репортер: Дефицитът на НОИ за следващата година ще бъде ли по-нисък, отколкото през тази?

Бисер Петков: Не мога още да говоря с конкретни числа, но би трябвало да се очаква по-малък дефицит през следващата година. Мярката, която би трябвало да доведе до повече приходи, е повишението на размера на осигурителната вноска.

Репортер: Бизнес и синдикати са в един непрекъснат спор, който има отношение към НОИ и към бюджета му. Трябва ли според вас ежегодно да се договарят минималните осигурителни прагове по икономически дейности и по категории персонал? Вашето експертно мнение какво е?

Бисер Петков: От гледна точка на бюджета на ДОО тази мярка, която има повече от 10-годишна история и приложение, дава една сигурност при планиране на приходите. Тук мисля, че продължава да е релевантен аргументът за изсветляване на икономиката, който беше водещ, когато през 2005 г. се въведе тази мярка и това договаряне. Разбира се, този процес може и трябва да се усъвършенства, но принципно аз смятам, че трябва да се запази.

Репортер: Ще ви помоля накрая и за една прогноза. Смятате ли, че още от следващата година ще може да влезе и т.н. „реформа в ТЕЛК-овете“, облечена в законодателство и действаща?

Бисер Петков: Това е труден за отговор въпрос, защото не зависи от Националния осигурителен институт. Към момента има една концепция, доколкото знам има разработен проект за изменение на Закона за здравето и работна група, която същност работи по втория етап - индивидуалната оценка на експертизата на работоспособността на лицата. Доколкото съм запознат, министър Русинова анонсира ангажимент за внасяне в Министерския съвет до края на годината на проект за изменение в Кодекса за социално осигуряване и в други закони. Оттук нататък зависи, вероятно през следващата година, кога ще бъдат приети тези законови промени. Доколкото в концепцията се предвижда НОИ да има водеща роля във втория етап (експертизата на работоспособността), ако това остане, моята позиция като управител ще бъде да настоявам тези текстове да влязат в сила едва когато е предвидено достатъчно време за подготовка, защото става въпрос за нова методология, нови функции, които ще поемат институциите и в частност Националният осигурителен институт, и за да се постигнат целите от тази промяна, трябва да има добра подготовка и достатъчно време, за да се изгради необходимият капацитет, и когато този капацитет вече го има, той да даде резултат.

Репортер: Толкова трудна реформа ли е, колкото се обяснява на хората, или се иска и политическа воля?

Бисер Петков: Мисля, че и двете. Това е безспорно трудна реформа. Фактът, че толкова време е отлагана, след като е констатирана необходимостта тя да бъде осъществена, показва, че е трудна реформа. Става дума за права на изключително специфичен кръг от хора, хора с увреждания, които съответно на база на тези увреждания ползват определени права. Така че, за да се постигне усъвършенстване, за да се постигне подобряване на състоянието на хората, които съответно са хора с увреждания, да усетят, че наистина има промяна в положителна посока за тях, трябва да се ограничат злоупотребите в този сектор, за които всички знаем и този ресурс, който държавата и НОИ може да отделя за инвалидни пенсии да се насочва към хората, които реално имат нужда от тях, които не могат да полагат труд и съответно да получават доход, защото на всяко едно осигурително плащане значението му е да замества загубен доход от труд.